

وضعیت پایان نامه های تربیت بدنی مراکز آموزش عالی کشور و ارائه

راهبردهای اساسی در پژوهش

مجری: حسن خلجی

عضو هیئت علمی دانشگاه اراک - ۱۳۷۹

هدف از انجام این پژوهش توصیف و ارزیابی پایاننامه های رشته تربیت بدنی مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری مراکز آموزش عالی کشور از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۸ می باشد. پایاننامه ها علاوه بر بعد کمی از لحاظ کیفی نیز مورد مطالعه و بررسی قرار گرفتند.

روش تحقیق مطالعه حاضر روش توصیفی و از نوع میدانی است جامعه آماری ۷۴۳ پایاننامه دوره کارشناسی ارشد و دکتری مراکز آموزش عالی (دولتی-غیر دولتی) کشور می باشد. برای شناسایی جامعه آماری به کتابخانه های دانشگاه هایی که دارای دوره تحصیلی بود مراجعه و اطلاعات لازم در خصوص عناوین پایاننامه ها از سال ۱۳۵۷ لغایت ۱۳۷۸ جمع آوری گردید. اطلاعات درباره جامعه آماری شامل، محقق، عنوان، سال دفاع، حیطة و گرایش علمی، نوع هدف تحقیق، استاد راهنما، و تخصص استاد راهنما می باشد. که به صورت فهرست نامه ای در بخش اول طرح تدوین شده است. ۲۰۹ پایاننامه از میان جامعه آماری (۷۴۳) با توجه به سهمیه هر مرکز و سال دفاع بر اساس روش تصادفی سهمیه ای به عنوان نمونه آماری برگزیده شدند. برای جمع آوری اطلاعات از نمونه آماری دو پرسشنامه تهیه گردید، در پرسشنامه اول مشخصات اساسی روش شناختی پایاننامه ها درج می شد، پرسشنامه دوم که وضعیت کیفی پایاننامه ها در پانزده مؤلفه اساسی و مهم پایاننامه ها را مورد ارزیابی قرار می داد دارای ۱۲۵ سؤال بود. پرسشنامه اخیر بر اساس اجمال و اتفاق غالب منابع روش شناسی طراحی شد و در مرحله بعد، با توجه به اظهار نظر ۱۰ استاد روش تحقیق، روایی محتوی خود را بدست آورد. سپس با استفاده از ضریب القای کرونباخ ضریب پایایی آن نیز محاسبه شد. ($r=0/97$). بعلاوه برای اطمینان از ثبات پاسخ پرسشگر ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون عینیت آن نیز محاسبه شد ($r=0/8$).

اطلاعات جمع آوری شده به وسیله ابزار های فوق از ۸ مرکز آموزش عالی با استفاده از آمار توصیفی (شاخص های مرکزی، جداول و نمودار ها) و آمار استنباطی (کراسکال والیس و آزمون U من ویتنی) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایجی که از تجزیه و تحلیل داده ها بدست آمده بطور خلاصه به شرح زیر است:

۱- نتایج توصیفی و کمی پایاننامه ها: کل پایاننامه ها تا پایان سال ۱۳۷۸ تعداد ۷۴۳ پایاننامه می باشد. دانشگاه تهران با ۲۳۹ پایاننامه بیشترین سهم درصدی (۳۲/۳٪) را به خود اختصاص داد. تعداد ۷۱۵ پایاننامه به دوره کارشناسی ارشد (۹۶/۳٪) و ۲۸ پایاننامه به دوره دکتری (۳/۶۱٪) مربوط است. ۶۰۰ پایاننامه به مردان (۸۰/۷٪) و ۱۴۳ پایاننامه به بانوان (۱۹/۳٪) اختصاص دارد.

از مجموع پایانامه ها، ۶۳۳ پایانامه توسط اساتید متخصص تربیت بدنی راهنمایی (۸۵٪) شده است و ۱۱۰ پایانامه (۱۵٪) توسط متخصصین غیر تربیت بدنی راهنمایی شده است. بیشترین فراوانی یعنی ۲۳۹ پایانامه به گرایش فیزیولوژی ورزشی (۳۹٪) اختصاص دارد. کمترین آن به مبانی تاریخی و ورزش یعنی یک پایانامه (۱/۱۳٪) برای اطلاع از سایر داده های توصیفی کمی چون جغرافیای جامعه آماری، نوع طرح، نوع آزمودنی، دستگاه های بدن، اندام های بدن و اساتید راهنما به بخش نتایج مراجعه شود.

۲- نتایج روش شناسی پایانامه: از مجموع پایانامه های نمونه آماری، ۹۱ پایانامه از روش تحقیق توصیفی (۴۳/۵٪)، ۶۹ پایانامه از روش شبه تجربی (۳۳٪)، استفاده کرده اند. در تجزیه و تحلیلی آماری، ۱۵۹ پایانامه از روش پارامتریک (۷۶/۱٪) ۸ پایانامه از روش ناپارامتریک (۳/۸٪) و ۳۶ پایانامه از روش توصیفی (۱۷/۲٪) استفاده کرده است. در روش نمونه گیری، ۱۲۰ پایانامه از روش تصادفی (۵۴/۴٪) و ۶۸ پایانامه از روش غیر تصادفی (۳۲/۵٪) استفاده کرده است. در میانگین سن نمونه اناری، بالاترین سن نمونه آماری (۲۳/۲۷±۷/۶۱) و پایین ترین آن (۱۲) بوده است. استاندارد بودن ابزار اندازه گیری، ۸۶ پایانامه دارای ابزار استاندارد (۴۱/۱٪) بوده و ۱۲۲ پایانامه دارای ابزار استاندارد نبوده است.

برای آگاهی از سایر داده های توصیفی روش شناختی چون سلامت-بیماری، رشته ورزشی، سطوح رقابتی آزمودنی ها و تعداد منابع و صفحه پایانامه به بخش نتایج مراجعه شود.

۳- نتایج مؤلفه های اساسی پایانامه ها: از مجموع پایانامه های مراکز آموزش عالی، دانشگاه تربیت مدرس در مؤلفه های عنوان، فرضیه، واژگان، روش شناسی، تجزیه و تحلیل داده ها، بحث و بررسی نتیجه گیری و گزارش نهایی تحقیق در مقایسه با اکثر مراکز آموزش عالی از نظر آماری تفاوت معناداری نشان داد. همچنین دانشگاه رازی در مؤلفه های تعریف موضوع، اهمیت و ضرورت تحقیق، محدودیت های تحقیق و پیشینه تحقیق و روش شناسی تحقیق در مقایسه با برخی مراکز آموزش عالی از نظر آماری تفاوت معناداری نشان داد. بالاخره دانشگاه تهران در مؤلفه های مقدمه و گزارش نهایی و دانشگاه تربیت معلم در مؤلفه های اهداف، در برخی مراکز آموزش عالی از نظر آماری تفاوت معناداری دارند. در خاتمه دانشگاه گیلان در مؤلفه های اهداف تحقیق، فرضیه ها، محدودیت های تحقیق، واژگان، روش شناسی تحقیق، تجزیه و تحلیلی داده ها، بحث و نتیجه گیری، گزارش نهایی و منابع و پیوست های پایانامه در مقایسه با سایر مراکز آموزش عالی از نظر آماری تفاوت معناداری نشان داد. اما در امتیاز کلی پایانامه های دانشگاه های گیلان، رازی، تربیت مدرس در مقایسه با سایر مراکز آموزش عالی از نظر آماری تفاوت معناداری نشان دادند.

کلمات کلیدی: پایانامه های تربیت بدنی، مراکز آموزش عالی، پژوهش،